

## พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (9)

ธวัช บุรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาติตา อโณทยานนท์

后顶 (hòu dǐng): 位于头部, 后发际正中直上 5.5 寸。主治: 头顶痛, 眩晕; 癲、狂、痫, 颈项强痛等病症。颅脑外科手术针刺麻醉常用穴。

**ໂຂ້ວຕິ່ງ:** ຈຸດຝັ່ງເໝືອນຢູ່ບຸນເສັ້ນກິ່ງກາງສີຣະແນວໜ້າຫຼັງເໝືອນແນວຊາຍຝມຂອບຕັນຄວ 5.5 ສູນ ຂ້ອບໍ່ໃຊ້: ປວດກະໝອມ ເວີນສີຣະ ໂຣຄຈິຕຊີມເສົ້າ ຄຸ້ມຄຸ້ນ ລມຊັກ ແລະປວດຕິ່ງຕັນຄວ ຍັງເປັນຈຸດຝັ່ງເໝືອນຊ່ວຍເສີມການຮັບຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ໄຫຼ່ປ່ອຍໃນການຜ່າຕັດສມອນ

**houding (GV 19):** an acupoint located on the head, 5.5 *cun* directly above the midpoint of the posterior hairline. *Indications:* vertex pain, dizziness, depressive psychosis, mania, epilepsy, neck pain, and stiff neck. It is commonly used in acupuncture anesthesia for craniotomy.

厚朴温中汤 (hòu pò wēn zhōng tāng): 组成: 厚朴、陈皮、炙甘草、茯苓、草豆蔻仁、木香、干姜。功用: 行气温中, 燥湿除满。主治: 寒湿气滞, 脘腹胀满或疼痛, 不思饮食, 舌苔白腻, 脉沉弦。

**ໂຂ້ວພ່ອເວີນຈາງທາງ:** ຂ້ອດຳຮັບຢາ ປະກອບດ້ວຍຕ້ວຍາໂຂ້ວພ່ອ ເຈີນຝີ ຈື່ອກາງຄ່າວ ຜູ້ຫຼິງ ຄ່າວໄດ້ວໂຄ້ວເທຣີນ ມູ່ເຮືອງ

และกานเจียง สรรพคุณ: กระตุ้นการไหลเวียนของลมปราณ อุณหภูมิ และระเหยความชื้น แก่แน่นท้อง ขอบ่งใช้: ลมปราณติดขัดเหตุเย็นชื้น มีอาการปวดแน่นท้อง เบื่ออาหาร ฝ้าลิ้นขาวเหนียว และชีพจรจม-ตึง

**houpowenzhong decoction:** a formula composed of *houpo*, *chenpi*, *zhigancao*, *fuling*, *caodoukouren*, *muxiang* and *ganjiang*. *Actions:* promoting *qi* flow, warming middle-*jiao* and drying damp to relieve abdominal distention. *Indications:* *qi* stagnation due to cold-damp, manifested as abdominal distention, abdominal pain, anorexia with white greasy tongue coating and a deep-wiry pulse.

后天之本 (hòu tiān zhī běn): 指脾。脾运化饮食水谷, 产生精微, 以维持人出生后的生命活动, 故称。

**ໂຂ້ວເຫີຍນຈື່ອເປັນ:** ຫຸນຫຼັງກຳເນີດ ໝາຍເຖິງ ມ້າມ ມ້າມມີໜ້າທີ່ລຳເລີຍ-ແປຣສາພາອາຫານແລະນ້ຳເປັນສາອາຫານ ເພື່ອໃຊ້ໃນການດຳຣາງຊີວິດກາຍຫຼັງກຳເນີດ

**acquired foundation of life:** It refers to spleen as it's function of transport-transforming foodstuff into nutrients to maintain normal activities.

后溪 (hòu xī): 手太阳经输穴。位于手内侧, 第 5

掌指关节尺侧近端赤白肉际陷中。主治: 头痛, 颈项强痛, 耳聋, 目赤, 鼻衄; 癫、狂、痫; 疟疾; 肘臂痛等病症; 颈淋巴联合根治术针刺麻醉常用穴。

**ໄໝ້ຂີ້:** จุดของเส้นลำไส้เล็ก อยู่ตรงแอ่งเหนือต่อข้อสันหมัดที่ 5 ด้าน ulnar ตรงรอยต่อสี่นิ้ว *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ ปวดตึงต้นคอ หูตึง หูหนวก ตาแดง เลือดกำเดาไหล โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ลมชัก ไข้จับสั่น และปวดข้อศอก ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดต่อมน้ำเหลืองบริเวณคอ

**houxi (SI 3):** the *shu* point of the small intestine meridian, located in the depression proximal to the 5<sup>th</sup> metacarpophalangeal joint on the dorso-ventral boundary of the ulnar side. *Indications:* headache, neck pain, stiff neck, hearing loss, redness of eye, epistaxis, depressive psychosis, mania, epilepsy, malaria and elbow pain. It is commonly used in acupuncture anesthesia for radical neck dissection.

华盖 (huá gài): 位于胸部, 横平第 1 肋间隙, 前正中线上。主治: 气喘, 咳嗽, 胸胁痛等病症。

**หว่าก้าย:** จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก บนแนวท่อนกลางลำตัว ระดับช่องซี่โครงที่ 1 *ข้อบ่งใช้:* หอบ ไอ ปวดทรวงอก และปวดศีรษะ

**huagai (CV 20):** an acupoint located on the anterior midline of the chest, at the 1<sup>st</sup> intercostal space level. *Indications:* dyspnea, cough, thoracic pain, and hypochondriac pain.

滑肉门 (huá ròu mén): 位于上腹部, 脐中上 1 寸, 前正中线旁开 2 寸。主治: 癫痫、吐舌, 以及腹痛、腹胀, 呕吐等病症。

**หว่าไร่เหมิ:** จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 1 ชู้น และห่างออกไปตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ลมชัก ลึ้นแลบโดยควบคุมไม่ได้ ปวดท้อง แน่นท้อง และอาเจียน

**huaroumen (ST 24):** an acupoint located on the upper abdomen, 1 *cun* above the umbilicus and 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* epilepsy, wagging tongue, abdominal pain, abdominal distention, and vomiting.

缓脉 (huǎn mài): 一息四至, 脉来和缓, 见于正常人, 又称平脉; 或脉来怠缓 无力的脉象, 多见于湿病、脾胃虚弱。

**หว่านมาย:** *ชีพจรหย่อน* ① ชีพจรเต้น 4 ครั้งต่อการหายใจเข้าออก 1 ครั้ง ชีพจรสม่ำเสมอ นุ่มนวล พบได้ในคนปกติ; *ผิงมาย* ก็เรียก; ② ชีพจรเต้นช้าไม่มีแรง พบในโรคที่เกิดจากความชื้นหรือม้าม-กระเพาะอาหารพร่อง

**relaxing pulse:** ① a pulse with 4 beats per breath, deserved and relaxed in its form, can be found in normal health person; also called *pingmai*; ② a slow-weak pulse, found in damp diseases or spleen-stomach deficiency.

环跳 (huán tiào): 位于臀区, 股骨大转子最凸点与骶管裂孔连线的外 1/3 与内 2/3 交点处。主治: 腰痛, 胯痛, 下肢痿痹, 半身不遂等病症。

**หว่านเหี่ยว:** จุดฝังเข็มบริเวณสะโพก ตรงรอยต่อระหว่าง 1/3 ส่วนนอกกับ 2/3 ส่วนในของเส้นที่เชื่อมระหว่าง sacral hiatus กับ greater trochanter ของกระดูกต้นขา *ข้อบ่งใช้:* ปวดหลังส่วนล่าง ปวดสะโพก ชาลีบ ขาอ่อนแรง และอัมพาตครึ่งซีก

**huantiao (GB 30):** an acupoint located on the gluteal region, at the point between lateral 1/3 and medial 2/3 of the line connecting between the greater trochanter of the femur and sacral hiatus. *Indications:* low back pain, hip pain, atrophy or flaccid paralysis of lower limb, and hemiplegia.

黄瓣苔 (huáng bàn tāi): 苔黄而干涩, 有裂纹, 如

花瓣状。多为邪热伤津。

**หาวงป้านหาย:** ฝ้ากลีบเหลือง ฝ้าลิ้นสีเหลืองแห้ง แตกเหมือนกลีบดอกไม้ มักเกิดจากปัจจัยก่อโรคชนิดความร้อนทำลายจิ้น

**yellow petal-like coating:** yellow dry petal-like crack tongue coating mostly caused by pathogenic heat damaging *jīn*.

黄汗 (huáng hàn): 汗出沾衣, 色如黄柏汁的表现, 多为风湿热邪所致。

**หาวงฮ่าน:** เหงื่อเหลือง เหงื่อออกเป็นเลื้อเป็นสีเหลือง เหมือนน้ำหาวงป้อคั้น มักเกิดจากปัจจัยก่อโรคชนิดลม-ร้อน-ชื้น

**yellow sweating:** sweating stain the clothes, the color looks like golden cypress juice, mostly caused by pathogenic wind-damp-heat.

黄连解毒汤 (huáng lián jiě dú tāng): 组成: 黄连、黄芩、黄柏、栀子。功用: 泻火解毒。主治: 三焦火毒热盛。

**หาวงเหลียนเจ๋อตุ๋ทาง:** ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาหาวงเหลียน หาวงฉิน หาวงป้อ และ จื่อจื่อสรรพคุณ: ระบายไฟและขับพิษ ข้อบ่งใช้: ความร้อนสูงจากพิษไฟในซ่านเจียว

**huanglianjiedu decoction:** a formula composed of *huanglian*, *huangqin*, *huangbo* and *zhizi*. Actions: releasing fire and detoxification. Indication: vigorous heat from toxic fire accumulation in *sanjiao*.

黄龙汤 (huáng lóng tāng): 组成: 大黄、芒硝、枳实、厚朴、甘草、人参、当归、生姜、大枣、桔梗。功用: 泻热通便, 益气养血。主治: 热结里实, 兼气血不足。

**หาวงหลงทาง:** ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาต้าหาวง หมางเซียว จื่อลือ ฮัวฟ่อ กานหน่ว เหวินเซิน

ตางกวย เซิงเจียง ต้าจ้าว และเจ๋เอ่กึ่ง สรรพคุณ: ระบายความร้อน ขับอุจจาระ เสริมลมปราณ และบำรุงเลือด ข้อบ่งใช้: ภาวะโรคแกร่งภายในจากความร้อนสะสมในลำไส้ร่วมกับลมปราณและเลือดพร่อง

**huanglong decoction:** a formula composed of *dahuang*, *mangxiao*, *zhishi*, *houpo*, *gancao*, *renshen*, *danggui*, *shengjiang*, *dazao* and *jiegeng*. Actions: releasing heat, inducing defecation, replenishing *qi* and nourishing blood. Indications: interior-excess disease-condition from heat accumulation in large intestine, accompanied with *qi* and blood deficiency.

育门 (huāng mén): 位于腰区, 第 1 腰椎棘突下, 后正中线旁开 3 寸。主治心下坚痛, 产后杂病等病症。

**ฮวางเหมิน:** จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังเอวที่ 1 ตามแนวระนาบ 3 ชู้น ข้อบ่งใช้: ปวดเกร็งลิ้นปี่หรือภาวะแทรกซ้อนหลังคลอด

**huangmen (BL 51):** an acupoint located on the back, 3 *cun* lateral to the lower border of the 1<sup>st</sup> lumbar spinous process. Indications: tender and guarding rigidity of epigastrium or postpartum complication.

黄芪桂枝五物汤 (huáng qí guì zhī wǔ wù tāng): 组成: 黄芪、白芍、桂枝、生姜、大枣。功用: 益气温经, 和血通痹。主治: 血痹。

**หาวงฉี กุ้ยจื่ออุ๋ฮ่าง:** ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาหาวงฉี ป้ายสาว กุ้ยจื่อ เซิงเจียง และต้าจ้าวสรรพคุณ: เสริมลมปราณ อุ้่นเส้นลมปราณ และปรับสมดุลเลือด ช่วยทะลวงการติดขัด ข้อบ่งใช้: เซียวปี้ (ปื้นแข็งที่เกิดจากปัจจัยก่อโรคภูมิต้านทานสู่ระดับเลือด)

**huangqiguizhiwu decoction:** a formula composed of *huangqi*, *baishao*, *guizhi*, *shengjiang* and *dazao*. Actions: replenishing *qi*, warming

meridian and harmonizing blood to relief stagnation. Indication: *xue-bi* (*bi* disease-condition caused by invasion of evil *qi* in blood level).

育俞 (huāng shū): 位于腹部, 脐中旁开 0.5 寸。主治: 腹痛, 便秘等病症。

**ฮวงชู:** จุดฝังเข็มบริเวณท้อง ห่างจากสะดือตามแนวระนาบ 0.5 ชู่น *ข้อบ่งใช้:* ปวดท้องหรือท้องผูก

**huangshu (KI 16):** an acupoint located at 0.5 *cun* lateral to the umbilicus. *Indications:* abdominal pain or constipation.

会阳 (huì yáng): 位于骶区, 尾骨端旁开 0.5 寸。主治: 痔疮, 大便脓血, 阳痿, 带下等病症。

**ฮุยหยาง:** จุดฝังเข็มบริเวณก้นกบ ห่างจากปลายกระดูกก้นกบตามแนวระนาบ 0.5 ชู่น *ข้อบ่งใช้:* ริดสีดวงทวาร อุจจาระมีเลือดปนหนอง เลือดสมรรถภาพทางเพศ และตกขาว

**huiyang (BL 35):** an acupoint located on the sacral region, 0.5 *cun* lateral to the tip of the coccyx. *Indications:* hemorrhoid, purulent bloody stool, impotence, and leukorrhea.

会阴 (huì yīn): 任脉络穴。位于会阴区, 男性在阴囊根部与肛门连线的中点, 女性在大阴唇后联合与肛门连线的中点。主治: 大小便不利, 月经不调, 阴痛, 阴痒, 阴肿, 痔疮, 遗精等病症。

**ฮุยยิน:** จุดลั่วของเส้นเร็น อยู่บริเวณฝีเย็บ ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างขอบหลังของโคนหนังหุ้มอวัยวะเพศชาย หรือระหว่างขอบล่างของแคมใหญ่กับทวารหนักในเพศหญิง *ข้อบ่งใช้:* ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลำบาก รอบเดือนผิดปกติ ปวดคันหรือบวมอวัยวะเพศ ริดสีดวงทวาร และผื่นเปียก

**huiyin (CV 1):** the *luo* point of the Conception channel, located on the perineal area, at the midpoint of the line connecting the anus and the

posterior border of the scrotum in male or the anus and posterior labial commissure in female. *Indications:* difficulty in urination or defecation, irregular menstruation, vulvodynia, pruritus vulva, swollen vulva, hemorrhoid, and wet dream.

会宗 (huì zōng): 手少阳经郄穴。位于前臂后区, 腕背侧横纹上 3 寸, 尺骨的桡侧缘。主治: 耳聋, 痫病, 上肢肌肤痛等病症。

**ฮุยจง:** จุดชี้ของเส้นซานเจียว อยู่บริเวณแขนด้านนอกเหนือแนวเส้นข้อมือ 3 ชู่น ซิดขอบด้าน radial ของกระดูก ulna *ข้อบ่งใช้:* หูตึง หูหนวก ลมชัก และปวดแสบผิวหนังบริเวณแขน

**huizong (TE 7):** the *xi* point of the tripple energizer meridian, located on the dorsal side of the forearm, 3 *cun* above the dorsal wrist transverse crease, on the radial side of the ulna. *Indications:* hearing loss, epilepsy, and burning sensation of arm.

魂门 (hún mén): 位于脊柱区, 第 9 胸椎棘突下, 后正中线旁开 3 寸。主治: 胁痛, 背痛, 呕吐, 泄泻等病症。

**หุนเหมิน:** จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 9 ตามแนวระนาบ 3 ชู่น *ข้อบ่งใช้:* ปวดลิ้นข้าง ปวดกลางหลัง อาเจียน และท้องเสีย

**hunmen (BL 47):** an acupoint located on the back, 3 *cun* lateral to the lower border of the 9<sup>th</sup> thoracic spinous process. *Indications:* hypochondriac pain, back pain, vomiting, and diarrhea.

## J

肌痹 (jī bì): 又名肉痹。寒湿等邪侵袭肌肉所致的痹证。症见一身肌肤尽痛, 或汗出, 四肢痿弱, 皮肤麻木不仁等。

**จีบี:** ปวดกล้ามเนื้อ *บ่งชี้* ที่เกิดจากความเย็น-ชื้นรุกราน

กล้ามเนื้อ มีอาการปวดทั่วร่างกาย มีเหงื่อออก แขน ขาอ่อนแรง ลิ้น หรือชา; *โร่วบี้* ก็เรียก

**myalgia:** *bi* disease-condition caused by cold-damp invading the muscles, manifested as pain all over the body or sweating, weakness, atrophy or numbness of the limbs; also called *roubi*.

济川煎 (jì chuān jiān): 组成: 当归、牛膝、肉苁蓉、泽泻、升麻、枳壳。功用: 温肾益精, 润肠通便。主治: 肾虚便秘, 大便秘结, 小便清长, 腰膝酸软, 舌淡苔白, 脉沉迟。

**จี้ช้วนเจียน:** ชื่อตำรับยาในตำราจิงเยวี่เยวี่ยนชู่ ประกอบด้วยตัวยาดังกล่าว หินวี่ซี โร่วฉงหรง เจ้อเซี่ยเจิง หมา และจื่อเซี่ยว สรรพคุณ: อุ่นไต เสริมจิง ทำให้ลำไส้ชุ่มชื้น ช่วยขับอุจจาระ *ข้อบ่งใช้:* ท้องผูกเหตุไตพร่อง มีอุจจาระแข็ง ปัสสาวะใสปริมาณมาก เมื่อยเอวเข่าอ่อน ลิ้นซีดฝ้าขาว และชีพจรจุ่ม-ช้า

**jichuan decoction:** a formula composed of *danggui*, *niuxi*, *roucongrong*, *zexie*, *shengma* and *zhiquiao*. *Actions:* warming kidney, replenishing essence and moistening intestines to normalize bowel movement. *Indications:* constipation due to kidney deficiency, manifested as hard stool, profuse clear urine, soreness of the low back and weakness of the legs, pale tongue with white coating and a deep-slow pulse.

积粉苔 (jī fěn tāi): 舌上满布白苔, 如白粉堆积, 扪之不燥, 多为瘟疫或内病。

**จีเฟิ่นท่าย:** ฝ้าหนาเหมือนแป้ง ฝ้าขาวหนากระจายเหมือนผงแป้งเต็มตัวลิ้น ลิ้นไม่รู้สึกระคาย เกิดจากโรคระบาดหรือมีฝีหนองภายใน

**starch-like thick coating:** a white thick coating covering the whole tongue surface, looking like accumulation of starch, not dry on touching, mostly caused by pestilence or internal abscess

积精全神 (jī jīng quán shén): 精气是神志活动的物质基础, 精气充足则神志健全。

**จีจิงเฉวี่ยนเสิน:** จิงเต็มเสินเปี่ยม สารจำเป็นเป็นสารพื้นฐานของการแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ เมื่อสารจำเป็นเต็มเปี่ยม ความคิดและจิตใจก็สมบูรณ์

**enriched essence healthy spirit:** essence *qi* is a fundamental substance of mental activities. If essence *qi* is abundant, the mental activities are healthy.

急脉 (jí mài): 位于腹股沟区, 横平耻骨联合上缘, 前正中线旁开 2.5 寸。主治: 疝气, 前阴痛, 少腹痛等病症。

**จี๋ม่าย:** จุดฝังเข็มบริเวณรอยพับขาหนีบ อยู่ระดับเดียวกับขอบบนของกระดูกหัวหน่าว ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2.5 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* โรคไส้เลื่อน ปวดอวัยวะเพศ และปวดท้องน้อยด้านข้าง

**jimai (LR 12):** an acupoint located on the inguinal region, leveling with the upper border of the pubic symphysis, 2.5 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* hernia, genital pain, and iliac pain.

疾脉 (jí mài): 脉来急疾, 一息七八至的脉象。多见于阳极阴竭, 元气欲脱。

**จี๋ม่าย:** ชีพจรเร็วมาก ชีพจรเต้นเร็ว 7-8 ครั้ง ต่อการหายใจเข้าออก 1 ครั้ง มักพบในกรณีที่ยางร้อนสุดขีดจนยีนสูญสิ้นหรือลมปราณต้นกำเนิดใกล้หลุดลอย

**rapid pulse:** pulses of 7-8 beats per breath, mostly found in extreme *yang* with exhausted *yin* or nearly dissipated primordial *qi*.

箕门 (jī mén): 位于股前区, 髌底内侧端与冲 (SP 12) 连线上 1/3 与下 2/3 的交点 (长收肌和缝匠肌交角的动脉搏动处)。主治: 小便不利, 遗尿等病症。

**จีเหมิน:** จุดฝังเข็มบริเวณต้นขาด้านหน้า ตรงจุดแบ่งระหว่าง 1/3 บนกับ 2/3 ล่าง ของเส้นที่เชื่อมระหว่างขอบในของกระดูกสะบ้ากับขงเหมิน (SP 12) (ตรงตำแหน่งบรรจบของกล้ามเนื้อ adductor longus กับ sartorius บริเวณคล้ำได้ชีพจร) *ข้อบ่งใช้:* ปัสสาวะขัด กลั้นปัสสาวะไม่ได้ และปัสสาวะรดที่นอน

**jimen (SP 11):** an acupoint located on the anterior thigh, at the point between upper 1/3 and lower 2/3 of the line connecting the medial aspect of the patellar base and *chongmen* (SP 12) (at the confluent point of the adductor longus and sartorius muscles where the artery pulsates). *Indications:* dysuria, urinary incontinence, and enuresis.

**极泉 (jí quán):** 位于腋窝中央, 腋动脉搏动处。主治: 心痛、干呕、咽干; 胁痛, 瘰癧, 肩痛等病症。

**จีเฉวียน:** จุดฝังเข็มบริเวณกึ่งกลางรักแร้ ตรงตำแหน่งที่คลำได้ชีพจร axillary *ข้อบ่งใช้:* จุกลิ้นปี่ ขย้อน คอแห้ง ปวดลิ้นข้าง วัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ และปวดไหล่

**jiquan (HT 1):** an acupoint located in the center of the axilla, where the axillary artery pulsates. *Indications:* epigastric pain, retching, dry throat, hypochondriac pain, scrofula, and shoulder pain

**肌肉解利 (jī ròu xiè lì):** 肌肉间隙滑润, 气道通畅的生理状态。

**จีไวเซี่ยลี่:** กล้ามเนื้อลื่นเรียบ สรีรสภาพที่ช่องระหว่างกล้ามเนื้อและชุ่มชื้น ทางเดินลมปราณไหลเวียนคล่อง

**muscle smooth-slop:** a physiological state of intermuscular space which is smooth and moisten, promoting *qi* flow.

**脊中 (jǐ zhōng):** 位于脊柱区, 第 11 胸椎棘突下凹陷中, 后正中线上。主治: 腰背痛, 痢病, 黄疸, 泄泻等病症; 全子宫切除术、剖腹产手术针刺

麻醉常用穴。

**จีจง:** จุดฝังเข็มบนแนวกึ่งกลางสันหลัง ตรงร่องใต้ปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 11 *ข้อบ่งใช้:* ปวดหลังส่วนล่าง ลมชัก ดีซ่าน และท้องเสีย ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการผ่าตัดมดลูกและผ่าตัดคลอด

**jizhong (GV 6):** an acupoint located on the spinal column, in the depression below the 11<sup>th</sup> thoracic spinous process. *Indications:* low back pain, epilepsy, jaundice, and diarrhea. It is commonly used in acupuncture anesthesia for total hysterectomy and cesarean section.

**颊车 (jiá chē):** 位于面部, 下颌角前上方一横指。主治: 牙关开合不利, 颊肿, 牙痛, 口僻等病症; 牙拔除术针刺麻醉常用穴。

**เจียเชอ:** จุดฝังเข็มบนใบหน้า จากมุมขากรไกรเฉียงขึ้นไป 45 องศา ประมาณ 1 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ขากรไกรค้ำแก้มบวม ปวดฟัน และปากเบี้ยว ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการถอนฟัน

**jiache (ST 6):** an acupoint located on the face, approximately 1 *cun* with 45 degrees antero-superior to the mandibular angle. *Indications:* lockjaw, swollen cheek, toothache, and deviated mouth. It is commonly used in acupuncture anesthesia for tooth extraction.

**加味逍遥散 (jiā wèi xiāo yáo sǎn):** 组成: 当归、芍药、茯苓、炒白术、柴胡、牡丹皮、山栀、炙甘草。功用: 养血健脾, 疏肝清热。主治: 肝郁血虚生热, 或烦躁易怒, 或自汗盗汗, 或头痛目涩, 或颊赤口干, 或月经不调、少腹胀痛, 或小便涩痛, 舌红苔薄黄, 脉弦虚数。

**เจียเว่ยเซี่ยหวายาวสาน:** ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา ตางกุย สาวย่าว ผุ่หลิง ฉ่าวปายจู่ ฉายหู่ หมู่ตานผี ซานจื่อ และจื่อแกนฉ่าว สรรพคุณ: บำรุงเลือด บำรุงม้าม

ระบายลมปราณตับ และตับร้อน *ข้อบ่งใช้*: ลมปราณตับ ดิดขัดและเลือดพร่องเกิดความร้อน มีอาการหงุดหงิด โมโหง่าย เหงื่อออกง่าย เหงื่อออกขณะหลับ ปวดศีรษะ ตาแห้ง โหนกแก้มแดง ปากแห้ง รอบเดือนผิดปกติ ปวด ตึงท้องน้อยด้านข้าง ปัสสาวะเสปซัด ลิ้นแดง ฝ่าเหลือง บาง และชีพจรตึง-พร่อง-เร็ว

**jiaweixiaoyao powder**: a formula composed of *danggui, shaoyao, fuling, chaobaizhu, chaihu, mudanpi, shanzhi* and *zhigancao*. *Actions*: nourishing blood, strengthening spleen, soothing liver and clearing heat. *Indications*: heat due to liver *qi* stagnation and blood deficiency, manifested as irritability, spontaneous sweating, sleep sweating, headache, xerophthalmia, flushing cheeks, dry mouth, irregular menstruation, iliac pain, stranguria, reddened tongue with thin yellow coating and a wiry-weak-rapid pulse.

**睑废 (jiǎn fèi)**: 眼睑下垂。多因脾肾亏虚或眼外伤所致。

**เจียนเฟย**: หนังตาตก หนังตาตก มักเกิดจากม้าม-ไต พร่องหรือบาดเจ็บที่ตา

**ptosis**: drooping of the upper eyelid, mostly caused by spleen-kidney deficiency or traumatic injury of the eye.

**肩井 (jiān jǐng)**: 位于肩胛区, 第 7 颈椎棘突与肩峰最外侧点连线的中点。主治: 颈项强痛, 肩背痛, 中风、上肢不遂, 瘰癧; 难产, 乳痛, 缺乳等病症。

**เจียนจิง**: จุดฝังเข็มบริเวณบ่า ตรงจุดกึ่งกลางของเส้นที่ เชื่อมระหว่างขอบล่างของปุ่มกระดูกคอที่ 7 กับ acromion process *ข้อบ่งใช้*: ปวดตึงต้นคอ ปวดสะบัก โรคหลอดเลือดสมอง อัมพาตแขน วัณโรคต่อมน้ำเหลือง ที่คอ คลอดยาก เต้านมอักเสบ และน้ำนมน้อย

**jianjing (GB 21)**: an acupoint located on the shoulder, at the midpoint of the line connecting the

7<sup>th</sup> cervical spinous process and acromion process.

*Indications*: neck pain, stiff neck, scapular pain, stroke, upper limb paralysis, scrofula, dystocia, acute mastitis, and lactation insufficiency.

**建里 (jiàn lì)**: 位于上腹部, 脐中上 3 寸, 前正中线上。主治: 胃脘痛, 呕吐, 食欲不振, 腹胀, 腹痛, 肠鸣等病症。

**เจียนหลี่**: จุดฝังเข็มบริเวณท้องบนแนวกึ่งกลางลำตัว เหนือสะดือ 3 ชู้น *ข้อบ่งใช้*: ปวดกระเพาะอาหาร อาเจียน เบื่ออาหาร แน่นท้อง ปวดท้อง และท้องร้อง

**jianli (CV 11)**: an acupoint located on the anterior midline of the upper abdomen, 3 *cun* above the umbilicus. *Indications*: epigastric pain, vomiting, anorexia, abdominal distention, abdominal pain, and borborygmus.

**肩髃 (jiān yú)**: 位于肩部, 肩峰角与肱骨大结节两骨间凹陷中。主治: 肩痛不举等病症。

**เจียนหลือ**: จุดฝังเข็มบริเวณไหล่ ตรงรอยปุ่มระหว่าง acromion process กับ greater tubercle ของกระดูก ต้นแขน *ข้อบ่งใช้*: ปวดไหล่และไหล่ติด

**jianliao (TE 14)**: an acupoint located on the shoulder, in the depression between the acromion process and greater tubercle of the humerus.

*Indications*: shoulder pain and frozen shoulder.

**健脾疏肝 (jiàn pí shū gān)**: 治疗肝气郁结引起脾失健运之证的方法。临床常见胁痛, 不思饮食, 腹胀肠鸣, 便溏, 舌苔白腻, 脉弦, 常用方剂如逍遥散等。

**เจียนผู่กาน**: บำรุงม้ามระบายตับ วิธีการรักษาภาวะ ม้ามสูญเสียหน้าที่ในการแปรสภาพ-ลำเลียงอาหารและ น้ำเหตุลมปราณตับดิดขัด มีอาการปวดลิ้นข้าง เบื่ออาหาร แน่นท้อง ท้องร้อง ถ่ายเหลว ฝ่าลิ้นขาวเหนียว และชีพจร ตึง ตำรับยาที่ใช้บ่อยคือ *เจียวหยาวसान*

**strengthening spleen-soothing liver:** a therapy of splenic dysfunction in transport-transforming of foodstuffs due to liver *qi* stagnation, which is manifested as hypochondriac pain, anorexia, abdominal distension, borborygmus, loose stool, white greasy tongue coating and a wiry pulse. One of the common formulas is *xiaoyao san*.

**间使 (jiān shǐ):** 手厥阴经经穴。位于前臂前区, 腕掌侧横纹上 3 寸, 掌长肌腱与桡侧腕屈肌腱之间。主治: 心痛, 心悸, 胃脘痛, 呕吐; 热病, 心烦, 癲、狂、痫, 失音; 疟疾等病症。

**เจียนสื่อ:** จุดจริงของเส้นเยื่อหุ้มหัวใจ อยู่ที่แขนด้านใน เหนือรอยพับข้อมือ 3 ทุ่ม ระหว่างเอ็น palmaris longus กับ flexor carpi radialis ข้อบ่งใช้: จุกลิ้นปี่ ใจสั่น ปวดกระเพาะอาหาร อาเจียน โรคที่มีไข้ หงุดหงิด โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ลมชัก เสียหาย และไข้จับสั่น

**jianshi (PC 5):** The *jing* point of the pericardium meridian, located on medial side of the forearm, 3 *cun* above the palmar wrist transverse crease, between the palmaris longus and flexor carpi radialis tendon. *Indications:* epigastric pain,

palpitation, stomachache, vomiting, febrile diseases, irritability, depressive psychosis, mania, epilepsy, aphonia, and malaria.

**肩外俞 (jiān wài shū):** 位于脊柱区, 第 1 胸椎棘突下, 后正中线旁开 3 寸。主治: 肩背痛引项、臂等病症。

**เจียนว่ายชู:** จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 1 ตามแนวระนาบ 3 ทุ่ม ข้อบ่งใช้: ปวดสะบักร้าวไปต้นคอหรือแขน

**jianwaishu (SI 14):** an acupoint located on the back, 3 *cun* lateral to the lower border of the spinous process of the 1<sup>st</sup> thoracic vertebra. *Indication:* scapular pain radiating to neck or arm.

**睑弦 (jiǎn xián):** 又名脾沿。指睑缘, 为眼睑的游离缘。

**เจียนเสียน:** ขอบเปลือกตา ส่วนขอบของหนังตา; ปฏิกิริยา ก็เรียก

**palpebral margin:** referring to the margin of the eyelids; also called *biyan*.